

J. M. Planes al cinema

À

A vegades, a la vida, es pot ser sense voler-ho testimoni directe d'un fet aparentment poc o gens rellevant però que per a algú especialment lúcid pot tenir una significació especial i molt remarcable. És el que li va passar a Josep Maria Planes quan en una breu estada a Berlín se li acudí d'assistir a l'estrena d'un film alemany. En va fer la relació en un article a La Publicitat (25-I-1936): A dotze metres del Führer. Planes constata l'assistència del dictador per la quantitat immensa de policies que envolten el local, els seus voltants i l'interior del recinte: "Vaig considerar una veritable ganga arribar a la meua butaca sense que abans m'haguessin condemnat a trenta anys de presidi".

La sessió va començar, diu Planes, amb un documental sobre el Congrés del Partit Nacional Socialista a Nuremberg, més exactament sobre la participació en ell de l'exèrcit. Com sabem avui es tractava d'El triomf de la voluntat. Allò interessant és adonar-se del fet que Planes ja llavors, malgrat la intencionalitat de la propaganda, hi sabé veure el que més tard mantindria l'obra en la memòria cinematogràfica. És un film, escriu Planes, "magnífic de fotografia i de muntatge". Acabada la projecció vingué la cerimònia de Hitler lliurant un ram de flors a "una senyora fina i espigada": Leni Riefenstahl, directora del documental. És el primer esment, que jo sàpiga, entre nosaltres, d'aquesta persona de molt llarga vida i de la qual hem sentit a parlar a bastament en el món de la fotografia i el cinema, però també com a tema polèmic per aquest dualisme: l'alt nivell creatiu al servei d'una causa nefasta.

El valor d'aquest article de Planes, del qual hem subratllat aquí aspectes que incideixen en dades sobre la història del cinema, rau sobretot en la seva qualitat de testimoni sobre com ja en aquell moment, fins i tot en un món tan aparentment evasiu com era el de l'espectacle, ja s'hi feia palesa la presència i la força del monstre que al cap de poc submergiria Europa en la tenebra més densa.

Il·lustració: ERQUES TORRES